

Τρία καρπούζια στην ίδια μασχάλη είναι υποχρεωμένη να φορτωθεί η Ελλάδα στην πιο κρίσιμη φάση της πρόσφατης ιστορίας της. Το πρώτο και μεγαλύτερο, παραμένει στο ευρώ. Το δεύτερο, μάθει να λειτουργεί με συμμαχικές κυβερνήσεις. Το τρίτο, να αναμορφώσει το κομματικό σύστημα. Και τα τρία είναι αλληλεξαρτημένα, αλλά πικαθορίζονται από το πρώτο, με την έννοια ότι αν υποχρεώθουμε σε μια άτακτη μετάβαση στη δραχμή, τότε οι πολιτικές - κομματικές εξελίξεις θα σαρώσουν τόσο τη συμπολίτευση όσο και την αντιπολίτευση.

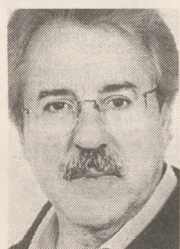
Η παραμονή της Ελλάδας στο ευρώ δεν εξαρτάται τόσο από τα πακέτα και τα Μνημόνια. Εξαρτάται από την ανάκτηση της πολιτικής αξιοπιστίας ως προς τους εταίρους και από τη συνολική απάντηση που θα δώσει η ΕΕ για να σώσει το κλυδωνιζόμενο ευρώ. Με αυτή τη σειρά. Το επεισόδιο της διαφωνίας των τριών αρχηγών για το πακέτο μέτρων που παρακολουθήσαμε αυτή την εβδομάδα είναι χαρακτηριστικό. Οι προτάσεις που παρουσίασε ο κ. Βενιζέλος είναι εύλογες και συμβάλλουν στη διαδικασία αναδιαπραγμάτευσης του Μνημονίου. Μόνο που αν προέτασσε αυτόν τον στόχο, όχι αναδιαπραγμάτευση, ούτε ραντεβού δεν θα του έκλειναν οι ηγέτες της ευρωζώνης, του Ολάντ περιλαμβανομένου. Το ξέρει και ο ίδιος. Από την άλλη, η αναδιαπραγμάτευση θα γίνει και θα γίνει σύντομα, χωρίς να σημαίνει ότι η προσπάθεια θα είναι μικρότερη. Το πακέτο μέτρων να αναθεωρηθεί πλειστάκις τους επόμενους μήνες. Επί τα χείρω αν παραταθεί η σημερινή ανασφάλεια για το ευρώ, επί τα βελτίω αν η ΕΚΤ και η ευρωζώνη «κάνουν ό,τι χρειαστεί» για να το σώσουν, κατά την άσφαιρη, όπως αποδείχτηκε, ρήση του Ντράγκι.

Οπως πριν, έτσι και τώρα, δεν αρκεί η «ανάκτηση της αξιοπιστίας», χρειάζεται εθνικό σχέδιο και αλλαγή του τρόπου τεχνικής και πολιτικής διαπραγμάτευσης (Π. Κ. Ιωακειμίδης, «ΤΑ ΝΕΑ» 27/7/2012). Γιατί δεν αρκεί η Ελλάδα «να μείνει στο ευρώ», πρέπει να ξαναγίνει έγκυρος εταίρος. Χωρίς το δεύτερο, γίνεται δυσκολότερο το πρώτο. Η επανάκτηση ενός επαρκούς βαθμού εθνικής κυριαρχίας είναι αναγκαία για να αποκατασταθεί η συμβολική ισχύς του κράτους, που με τη σειρά της ενισχύει την κοινωνική συνοχή. Ενα κράτος άθυρμα και παρίας σημαίνει μια κοινωνία σκόρπιων ατόμων, συντεχνιών και συμμοριών.

Το συνεχώς αναζητούμενο και μηδέποτε ευρισκόμενο «εθνικό σχέδιο» δεν είναι ένα σύνολο μέτρων. Είναι μια άποψη για το νέο παραγωγικό μοντέλο που χρειάζεται η χώρα και μια αναδιανεμητική κοινωνική συμφωνία. Το κρατικιστικό - πελατειακό μοντέλο της Μεταπολίτευσης παράγγε για ιεραρχική κατανομή εισοδημάτων και ευκαιριών οικονομικά παθογενή και κοινωνικά άδικα. Η συνέχιση της χρηματοδότησής της με ανεικά δεν είναι πλέον εφικτή. Πώς

Τρία καρπούζια στην ίδια μασχάλη

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

Η παραμονή της Ελλάδας στο ευρώ δεν εξαρτάται τόσο από τα πακέτα και τα Μνημόνια, όσο από την ανάκτηση της πολιτικής αξιοπιστίας της προς τους εταίρους της

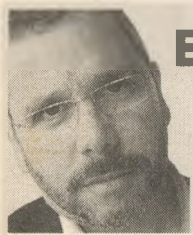
αλλάζει αυτή η ιεραρχική κατανομή σε συνθήκες μακρόχρονης ισορροπίας εσόδων - δαπανών όπως πρέπει να είναι ο στόχος μας; Πώς θα γίνει κοινωνικά εμφανές ποιος πληρώνει τι και πόσο, για το εισόδημα ποιου, πόσο και γιατί; Πώς θα μεγαλώσει για όλους η πίττα μέσω της αύξησης της εθνικής παραγωγικότητας; Με ποια ηθικά και κοινωνικά κριτήρια θα γίνουν οι αντίστοιχες πολιτικές επιλογές; Αυτό είναι στην ουσία το εθνικό σχέδιο. Εδώ κρίνονται οι κομματικές προτάσεις και εδώ αναδεικνύονται οι ιδιαίτερες ταυτότητες των κομμάτων.

Αναγκαίος όρος για να ξαναβγει η χώρα στην επιφάνεια είναι να υπάρχει μια ισχυρή κεντρική πολιτική βούληση που να κρατήσει σταθερά το τιμόνι. Οι συνθήκες το έφεραν ώστε ο κλήρος να πέσει σε μια συμμαχική κυβέρνηση. Η μόνη δυνατή στις δεδομένες συνθήκες και η τελευταία κυβέρνηση του ευρώ αν αποτύχει. Η σύγχρονη Ελλάδα δεν έχει εμπειρία συμμαχικών κυβερνήσεων που να μην είναι βραχύβιου ειδικού σκοπού και περιορισμένων καθηκόντων. Τώρα θα

κάνει τα πρώτα μαθήματα στη νέα κατάσταση γιατί τώρα η επίτευξη του σκοπού χρειάζεται ευρύτερο χρονικό ορίζοντα. Πιστεύω ότι η σύλληψη και η λειτουργία του σημερινού σχήματος από τους κυβερνητικούς εταίρους είναι προβληματική. Είναι ένα υβρίδιο: κυβέρνηση ΝΔ με την ανοχή των άλλων δύο κομμάτων. Αυτή η μορφή δεν εγγυάται ούτε μακροπρόθεση ούτε ισχυρή κεντρική πολιτική βούληση. Τα συνεργαζόμενα κόμματα πρέπει να εξετάσουν πιο συστηματικά τις πρακτικές και τα προβλήματα που έχουν τα συμμαχικά σχήματα, για τα οποία άλλωστε υπάρχει πλούσια εμπειρία καθώς αποτέλεσαν το 75% των κυβερνήσεων στη μεταπολεμική Ευρώπη. Ποια μέτρα πρέπει να πάρουν ώστε να μην εκδηλωθεί η παρατηρημένη ροπή των πολυκομματικών κυβερνήσεων προς την αύξηση των δημόσιων δαπανών; Ποιες πρακτικές ανοιχτής εκδήλωσης των διαφορετικών απόψεων θα συμφωνηθούν, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η κυβερνητική συνοχή αλλά και η αναγκαία εκδήλωση της διαφορετικότητας των κομμάτων; Πώς περιορίζονται τα ρητά και άρητα veto που μπορεί να ασκούν οι εταίροι, έτσι ώστε να μη συρρικνωθεί

ασφυκτικά η ατζέντα της κυβέρνησης; Πώς περιορίζονται οι πρακτικές της αναζήτησης εναλλασσόμενων πλειοψηφιών μέσα στη Βουλή ανάλογα με την επιμέρους ατζέντα του κάθε κυβερνητικού κόμματος, για να μην καταντήσει η κυβερνητική πλειοψηφία σκορποχώρι; Πώς επιδρά το συμμαχικό κυβερνητικό σχήμα στην εσωτερική ζωή των κομμάτων, ιδίως στις εξουσίες του αρχηγού; Τα ερωτήματα αφορούν και τους τρεις εταίρους. Φαίνεται παράδοξο, αλλά οι δύο μικρότεροι εταίροι (ΠΑΣΟΚ, ΔΗΜΑΡ) έχουν ίσο, αν όχι μεγαλύτερο κομματικό συμφέρον να πετύχει η συμμαχική κυβέρνηση. Η επιτυχία δεν θα χρωσθεί εξ ολοκλήρου στη ΝΔ, αντίθετα η αποτυχία θα εισπραχθεί μέχρι δεκάρας από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Τέτοια ερωτήματα και προβλήματα παραπέμπουν στην τρίτη διαδικασία που βρίσκεται σε εξέλιξη. Τη μετάβαση σε ένα νέο κομματικό σύστημα το οποίο δεν έχει δείξει ακόμα τη μορφή του. Θα επανέλθουμε γρήγορα σε έναν νέο δικομματισμό ΝΔ - ΣΥΡΙΖΑ; Θα παραταθεί σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα το πολυκομματικό σύστημα και οι συμμαχικές κυβερνήσεις; Οι απαντήσεις θα καθοριστούν από δύο κυρίως διαδικασίες. Η πρώτη είναι η πορεία «ενσωμάτωσης» του ΣΥΡΙΖΑ στην επιλογή της παραμονής της Ελλάδας στο ευρώ. Γεγονός που σημαίνει ότι θα πείσει πως είναι διατεθειμένος να λογαριαστεί με τις δυσκολίες και τα σκληρά διλήμματα που αυτό συνεπάγεται. Οι μετεκλογικές αντιδράσεις του κόμματος πηγαινούν στην αντίθετη κατεύθυνση ενώ, όπως γράφτηκε, στο στελεχικό δυναμικό του ενισχύονται οι υποστηρικτές της επιστροφής στη δραχμή. Η δεύτερη είναι η ανασυγκρότηση του προεδευτικού πόλου μεταξύ ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ με όρους κοινωνίας. Ο χώρος αυτός στον οποίο κινούνται το ΠΑΣΟΚ, η ΔΗΜΑΡ και ποικίλες συλλογικότητες είναι ο πιο ώριμος να συνδέσει το στενό κομματικό συμφέρον με την ανάγκη υπέρβασης των κρατικιστικών, πελατειακών, ανομικών και καταναλωτικών παθογενειών της μεταπολιτευτικής Ελλάδας στην προοπτική ενός νέου προοδευτικού ευρωπαϊσμού. Θα αφήσει αυτός ο χώρος τον εαυτό του να συνθλιβεί μεταξύ δύο επίδοξων αλλά ακατάλληλων πόλων ενός νέου διπολισμού ή θα βρει τις δυνατότητες να ανακτήσει με νέους όρους τον πρωτοποριακό ρόλο που είχε στη διαμόρφωση της σύγχρονης δημοκρατικής Ελλάδας; Όσο πιο αποφασιστικά και καθαρά τεθεί το ζήτημα τόσο πιο γρήγορα θα εμφανιστούν οι νέες δυνατότητες, το νέο πολιτικό προσωπικό που θα αναμετρηθεί με το στοίχημα. Προς το παρόν, μοιάζει με άσκηση βολονταρισμού. Αλλά ο βολонταρισμός είναι συστατικό των βαθύτερων κοινωνικών διεργασιών.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Το τίμημα της στήριξης

ΟΥΤΕ ο Σαμαράς ούτε ο Βενιζέλος είναι τύποι που ακούνε Μπρους Σπρίνγκστιν. Ωστόσο ο τίτλος ενός τραγουδιού του Boss της αμερικανικής ροκ σκηνής τους ταιριάζει. Είναι το «The price you pay» – ελληνιστί, το τίμημα που πληρώνεις.

Το ΠΑΣΟΚ είναι εκεί που ήταν η ΝΔ επί Παπαδήμου. Είναι δηλαδή μειοψηφικός εταίρος σε κυβέρνηση συνεργασίας. Ως εδώ καλά. Όταν όμως φθάνει η ώρα να ψηφιστεί ένα πακέτο μέτρων, είναι ο μειοψηφικός εταίρος της κυβέρνησης που την πληρώνει. Στις 12 Φεβρουαρίου του 2012, την Κυριακή που ψηφίστηκε η νέα δανειακή σύμβαση που ήταν παρακολούθημα του PSI, τέλειωσε η ΝΔ του Σαμαρά όπως την ξέραμε. Μαρκόπουλος, Ζώνης και Σία επιχειρήσαν έξοδο. Η τότε αξιωματική αντιπολίτευση έχασε σε ένα βράδυ το 25% της κοινοβουλευτικής της δύναμης. Αντίστοιχα, το ΠΑΣΟΚ δοκιμάζεται εσωκομματικά λόγω του πακέτου των 11,5 δισ.

ΜΑ, θα πείτε, τι σχέση έχει η εξέγερση Λοβέρδου, Αννας, Μόσιαλου, Ραγκούση με το πακέτο μέτρων που ζητάει η τρικόικα; Η πρώτη σύντομη απάντηση είναι ότι η εξέγερση για τον νόμο Αρβανιτόπουλου περί ΑΕΙ είναι μια κανονιά σε έναν εσωκομματικό πόλεμο. Ο πολιτικός διαπληκτισμός Βενιζέλου - Χρυσοχοϊδη στη σύσκεψη που έγινε την Τετάρτη το βράδυ στη Βουλή αφορούσε ακριβώς το πακέτο των 11,5 δισ. Ο πρώτος εξεργάγη όταν ο δεύτερος του υπέδειξε ότι τα μέτρα δεν είναι του Σαμαρά, αλλά επικαιροποίηση όσων ψηφίστηκαν ως νέα δανειακή σύμβαση τον περασμένο Φεβρουάριο με υπουργό Οικονομικών τον Βενιζέλο.

Στην πραγματικότητα, ο κοινός τόπος είναι αλλού. Η δοκιμασία των μέτρων έκανε τόσο τον Σαμαρά όσο και τον Βενιζέλο πιο ευάλωτους. Ο αρχηγός του κόμματος που είναι μειοψηφικός εταίρος είναι αυτός που πιέζεται σε μια τέτοια περίπτωση. Και αυτός που θα εισπράξει πολιτική φθορά. Κάπως έτσι άνοιξαν οι τυχοδιωκτικές ορέξεις διαφόρων στη ΝΔ πέρισι τον Φεβρουάριο. Κάπως έτσι δόθηκε σύνθημα για μια πρώτη απόπειρα αρχηγικής αποδόμησης του Βενιζέλου από την επόμενη γενιά στελεχών του ΠΑΣΟΚ. Το ενδιαφέρον είναι ότι ο Σαμαράς τον Φεβρουάριο και ο Βενιζέλος τώρα ακολούθησαν διαφορετικές στρατηγικές. Επί Παπαδήμου, ο Σαμαράς επωμίστηκε πλήρως τη στήριξη της νέας δανειακής – δηλαδή πήρε καθαρή θέση. Επί Σαμαρά, ο Βενιζέλος έκανε ό,τι μπορούσε για να αποστασιοποιηθεί από το πακέτο των 11,5 δισ. Ωστόσο, οι αμφισβητίες έδρασαν και στη μία και στην άλλη περίπτωση.

Μένει να δούμε πώς θα εξελιχθεί το έργο στο ΠΑΣΟΚ. Γιατί ο Σαμαράς εκ των υστέρων δικαιώθηκε. Μπορεί να «έσπασε» η ΝΔ, αλλά την 12η Φεβρουαρίου άνοιξε ο δύσκολος δρόμος για την πρωθυπουργία. Με τον Βενιζέλο τι θα γίνει; Το ενδιαφέρον είναι ότι ο ίδιος προτίθεται να στηρίξει την κυβέρνηση σε βάθος τετραετίας. Αρα έχουμε να δούμε αρκετά επεισόδια ακόμη.

75

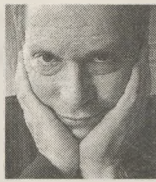
Σε ένα από τα βιβλία του ο Κούντε παρατηρεί ότι σε όλες τις χώρες του κόσμου οι μυστικές υπηρεσίες παρακολουθούν τηλεφώνω πολιτών, αλλά μόνο στην κομμουνιστική Τσεχοσλοβακία το διαλάουσαν κιόλας, μεταδίδοντας από το ραδιόφωνο τις μαγνητοφωνημένες συνδιαλέξεις που υπέκλεπταν. Ο χαφιεδισμός, δηλαδή, δεν ήταν μόνον απενοχοποιημένος αλλά και αναγνωριζόταν ως μέρος της κανονικότητας στην καθημερινή ζωή. Ήταν κι αυτό μια μορφή διαφάνειας.

Δεν ξέρω αν η Τσεχοσλοβακία είχε πράγματι την παγκόσμια αποκλειστικότητα σ' αυτό το ευγενές πεδίο. Η Ελλάδα, όμως, την έχει σίγουρα, με τρόπο εντελώς ανάλογο, στο εξίσου ευγενές πεδίο της διαφθοράς. Η διαφθορά σ' εμάς δεν ντρέπεται να εμφανιστεί ως αυτό που είναι, γιατί ξέρει ότι χαίρει όχι μόνον ασυλίας αλλά κι ενός είδους προβολής όπου υπολανθάνει ο θαυμασμός, ένα κρυφό «βρε, δεσ πώς τα

κατάφερε ο άτιμος/η άτιμη!». Μόνο στα ελληνικά, άλλωστε, ένα επίθετο μπορεί να συναρτά την απουσία τιμής με την παρουσία θετικών ιδιοτήτων: καπατσουσύνης, μαγκιάς, ακόμα και τσαχπινιάς («ατιμούλικο εσύ!»).

Ετσι θα εξηγηθεί γιατί ένας πρώην υπουργός που ηθασούρισε από μίζες δεν διστάζει να κάνει από το κελί της φυλακής μαθήματα εθνικού χρέους και πολιτικής αποτελεσματικότητας στους κυβερνώντες· γιατί συνδικαλιστές που αποκαλύφθηκαν ότι έκαναν ιδιωτικά ταξίδια πολυτελείας με δημόσιο χρήμα δεν αισθάνονται την ανάγκη να

κατεβάσουν έστω τόσο δα τους τόνους της επιθετικής ρητορικής τους περί «προστασίας της περιουσίας του λαού»· γιατί πανεπιστημιακοί που διέλυσαν τα πανεπιστήμιά τους με χαμερπείς συναλλαγές και σκαστές λαμογιές εμφανίζονται ως πρόμαχοι της «ανεξαρτησίας της γνώσης»· γιατί δημοσιογράφοι που είναι γνωστό ότι

ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΚΟΥΡΤΟΒΙΚ

Τόλμη και όραμα

Μία σκηνή από την τελετή έναρξης των Ολυμπιακών του Λονδίνου – τα 320 κρεβάτια νοσοκομείου – για πολλές αναγνώσεις

Η πιο αξιοπρόσεκτη σκηνή της τελετής έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου δεν ήταν η δήθεν πτώση της βασίλισσας της Αγγλίας με αλεξίπτωτο, ούτε η εμφάνιση των κοσμαγάπητων μουσικών ειδώλων. Ήταν η είσοδος των τριακοσίων είκοσι νοσοκομειακών κρεβατιών. Ήταν η εμφάνιση των εξακοσίων σαράντα νοσοκόμων. Πάνω από όλα ήταν η παρουσία και συμμετοχή των παιδιών από το Sick Children Hospital της Great Ormond Street, του γνωστότερου παιδικού νοσοκομείου στον κόσμο.

Ανάμεσα στους μικρούς ασθενείς που έλαβαν μέρος στην τελετή, συγκαταλέγονται η δεκάχρονη Λότι Πιν που συνεχίζει τη θεραπεία της για όγκο εγκεφάλου, ο δεκάχρονος Σίντνεϊ Μπερν που είχε υποβληθεί σε λαρυγγο-τραχειακή αποκατάσταση, ο εννιάχρονος Μάθιου Πάντερ που έκανε μεταμόσχευση καρδιάς και πνευμόνων και ο ενδεκάχρονος Αλεξ Πλανκ που επειδή έχει ανοιχτούς πόρους στο κολποκοιλιακό διάφραγμα έχει κάνει ήδη τρεις χειρουργίες και πρόκειται να ακολουθήσουν κι άλλες. Αυτοί είναι οι ήρωες που κανένα μετάλλιο δεν φτάνει για να τους ανταμείψει.

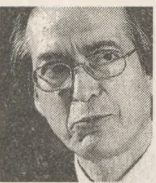
Ακόμα πιο συγκινητικός όμως ήταν ο συνδυασμός των εικόνων του παιδικού νοσοκομείου με εικόνες από το παραμύθι του «Πίτερ Παν» και την ανάγνωση του γνωστού αποσπάσματος («δύο λεπτά προτού σε πάρει ο

ύπνος η Χώρα του Πουθενά είναι πραγματικά») από τη συγγραφέα του Χάρι Πότερ, Τζ. Κ. Ρόουλινγκ.

Ίσως πολλοί από το ένα δισεκατομμύριο θεατών που παρακολούθησαν την τελετή να μη γνώριζαν τη σχέση του συγκεκριμένου παραμυθιού με το συγκεκριμένο νοσοκομείο που την είσοδό του στο Λονδίνο κοσμήει ένα μπρούντζινο άγαλμα του Πίτερ Παν και μιας μικρής νεράιδας.

Ο συγγραφέας Τζέιμς Μάθιου Μπάρι, μία ξεχωριστή προσωπικότητα που αλληλογραφούσε με τον Ρόμπερτ Λούις Στίβενσον στη Σαμόα και τον εξερευνητή Καπετάνιο Ρόμπερτ Σκοτ στην Ανταρκτική, προέτρεπε τον Άρθουρ Κόναν Ντόιλι να ολοκληρώσει την όπερα που έγραφε, έπαιζε κρίκετ με τον H. G. Wells, και είχε πείσει τον γείτονα του Τζορτζ Μπέρναρντ Σο να παίξει σε ένα θεατρικό του έργο, παρότι δεν είχε δικά του, αγαπούσε τα παιδιά και είχε κληροδοτήσει τα συγγραφικά δικαιώματα του Πίτερ Παν στο νοσοκομείο της Great Ormond Street.

Για πενήντα χρόνια μετά τον θάνατο του συγγραφέα, λόγω της παγκόσμιας επιτυχίας του βιβλίου και των δεκάδων τηλεοπτικών και κινηματογραφικών μεταφορών του, οι εισπράξεις από τα πνευματικά δικαιώματα αποτελούσαν σημαντική πηγή ενίσχυσης του θεραπευτικού και ερευνητικού έργου του νοσοκομείου. Το 1987 όμως η περίοδος προστασί-

ΤΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΡΙΒΙΖΑ

Η διαφθορά σ' εμάς δεν ντρέπεται να εμφανιστεί, γιατί ξέρει ότι χαίρει όχι μόνον ασυλίας αλλά κι ενός είδους προβολής όπου υπολανθάνει ένα κρυφό «βρε, δεσ πώς τα κατάφερε ο άτιμος/η άτιμη!»

έχουν κάνει του κόσμου τις απατεχνίες είναι πετυχημένοι εκδότες κινήσορες της πηχικής ή του πατριωτισμού των άλλων· γιατί δικαστικοί κ μεγαλοδικηγόροι που διέπρεψαν σε παραδικαστικό κύκλωμα συγγράφοι απομνημονεύματα με την άνεση και την αυτοπεποίθηση ενός σταρ· για αρχιερείς που θα τους σιχαινόταν και ο υπόκοσμος ζητούν και τα ρέστα, όταν αν καθαιρούνται.

Αυτό συμβαίνει μάλλον επειδή η χώρα μας είναι η μόνη στον κόσμο που εφαρμόζει την υπέρτατη αρχή της δημοκρατίας, εκείνη που διακίρυξε στα χρόνια της Γαλλικής Επανάστασης ο λαϊκός δικαστής Φουκέ-Τενβίλ πριν στείλει στην καρμανιόλα τον μεγάλο χημικό Λαβουαζιέ. Όταν ο τελευταίος ζήτησε αναβολή της εκτέλεσής του για να ολοκληρώσει ένα σημαντικό πείραμα, η απάντηση που πήρε ήταν «Η δημοκρατία δεν έχει ανάγκη από μεγαλοφυίες». Ορθότατο! Και, όπως είπα, μόνον εμείς το κατανοήσαμε σε όλο του το βάθος. Ετσι, την προωθημένη δημοκρατία μας τη χαρακτηρίζει

Τα παιδιά του Νοσοκομείου Sick Children που είδαμε στην τελετή της έναρξης ωφελούνται ακόμα και σήμερα από τον νόμο του 1987, με τον οποίο τα δικαιώματα του «Πίτερ Παν» ανήκουν για πάντα στο Νοσοκομείο

ας των πνευματικών δικαιωμάτων, σύμφωνα με την τότε ισχύουσα νομοθεσία, επρόκειτο να λήξει και το νοσοκομείο κινδύνευε να χάσει τη ζωτική αυτή πηγή εσόδων.

Τότε έγινε κάτι πρωτοποριακό. Κάτι σωτήριο. Ο τότε πρωθυπουργός της Μεγάλης Βρετανίας Τζιμ Κάλαχαν, με την προτροπή της συζύγου του Οντρεϊ, σε μία από τις φωτεινές στιγμές της σταδιοδρομίας του είχε την τόλμη κόντρα σε διάφορα συμφέροντα (όπως της Disney*) να εισληφθεί στο βρετανικό Κοινοβούλιο την ψήφιση νόμου, σύμφωνα με τον οποίο η διάρκεια των πνευματικών δικαιωμάτων του «Πίτερ Παν» θα συνεχιζόταν στο διηνεκές (in perpetuity).

Ετσι κι έγινε. Ετσι ψηφίστηκε ομόφωνα ο νέος νόμος. Ετσι το παραμύθι έδεσε με την πραγματικότητα. Ετσι ο Πίτερ Παν, το αιώνιο παιδί, εξακολουθεί να προσφέρει δώρα ανεκτίμητα στο ιστορικό νοσοκομείο. Η μικρή Λότι, ο Σίντνεϊ, ο Μάθιου, όλα τα παιδιά που είδαμε να χοροπιδάνε στα κρεβάτια με τις πιτζάμες τους στην τελετή της έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων από αυτή τη νομοθεσία ακόμα και σήμερα ωφελούνται.

Μήπως στους δύσκολους καιρούς που περνάμε στη χώρα μας, κάτι μας διδάσκει το παράδειγμα αυτό τόλμης, καινοτομίας και οράματος; Μήπως θα πρέπει να ακολουθήσουμε τον ίδιο δρόμο και όταν εκπνέει η περίοδος προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας των βιβλίων για τους κληρονόμους, τα ποσοστά των συγγραφικών δικαιωμάτων να αφιερώνονται α-